

At bringe forskelle sammen

26. oktober 2009 / Profil / Af Nanna Friis

I Krydsrum bruger de bevidst forskelle og konflikter som arbejdsmetode – og ser forhandling og brugerinddragelse som en nødvendig tilgang til arbejdet med arkitektur.

- Vi vil gerne ændre opfattelsen af dansk arkitektur og gøre den mere levende igen, fastslår Niels Jakubiak Andersen og fortæller, at Krydsrum ønsker at skabe kvalitativ og sanselig arkitektur med tidens teknikker. Det vil sige nye produktionsmetoder og nye materialer, der giver mulighed for anderledes kvaliteter.

- De nye teknikker og digitale redskaber, åbner for andre måder at tænke og producere arkitektur på, siger Niels Jakubiak Andersen.

En udvikling de fire partnere er meget optagede af - både på tegnestuen, men også i forhold til det kandidatstudium, som Niels J. Andersen og én af de andre partnere, Kenneth Skytte Jensen, står for på afdelingen for eksperiment og teknologi på Arkitektskolen.

- Da vi blev færdige på arkitektskolen, kunne man jo nærmest regne med at blive ansat på en tegnestue, hvis man bare kunne et 3D-program, siger Niels J. Andersen og griner. Sådan er det ikke mere.

Nyt digitalt håndværk

Hvor man før var afhængig af én produktionsmetode med det samme standardelement på en facade, kan man i dag lave noget, der er unikt og forskelligt, fordi man fx har laser- og vandjet-skærere og CNC-fræsere, der får informationen direkte fra den digitale fil, forklarer Niels J. Andersen:

- Det betyder, at vi kan komme tilbage til et sted, hvor bygninger havde noget særligt i deres udtryk og derfor et bestemt kulturelt tilhørsforhold. For 100 år siden brugte man stukkatører og håndværkere. Det vil nu langsomt komme igen i en ny form for håndværk, som foregår i digitaliseringsprocessen.

Kirken som kulturhus

I efteråret 2008 vandt Krydsrum 1. præmie i en konkurrence om nyt liv i bykirken, i Gethsemane Kirke på Vesterbro.

Her kommer kirkens nye, poetiske facade netop til at virke som et modstykke til tidligere tiders opmurede facade. Det bliver en 'grøn glasfiber-facade med solceller, der samtidig peger tilbage på kirkens oprindelige ornamentik med blyindfattede ruder.

Ambitionen med projektet er en både-og-kirke. Krydsrum er gået pragmatisk til værks og har undersøgt, hvor lidt der skal til for, at kirken stadig kan fungere som kirke og samtidig være et dynamisk kulturhus.

Løsningen er en stor 'performance-boks'. Boksen kan bevæge sig rundt i rummet – og kan bruges til udstillinger, musik og teater. Den er lavet af glasfiber med LED-lys og skærmt teknologier og virker derfor som en stor modsætning til kirkens øvrige materialer. En modsætning, der får det nye og det gamle til at fremhæve hinanden.

- Det gælder her om at finde en balance i et rum, der er 'helligt' på nogle tidspunkter og verdsligt på andre, siger Niels J. Andersen.

Fra effektiv til affektiv

Her kommer det affektive kommer ind i billedet: det betegner en mere følelsesbetonet arkitektur i modsætning til funktionalismen, hvor arkitekturen er funktionel og effektiv. Og hvor den overordnede planæstetik er øverst i hierarkiet. Den form for tilgang, vil Krydsrum gerne gøre op med, fordi det bliver for ensidigt, når en bygning kun er defineret til én bestemt form for brug:

- Hvis du har mange forskellige former for brug eller erkender at bygninger bliver brugt anderledes 10 år efter, de er bygget, så opstår der nye behov. Og hvordan kan man så lave det effektivt?

Det kan man måske ikke, men man kan lave det affektivt og fokusere på de rummelige og sanselige kvaliteter. Og sørge for,

Krydsrum vil gøre op med funktionel og effektiv arkitektur, hvor den overordnede planæstetik er øverst i hierarkiet. Det bliver for ensidigt, når en bygning kun er defineret til én bestemt form for brug. Øverst fra venstre er det (med uret) Hasse Selvig Sandell, Kenneth Skytte, Niels Jakubiak Andersen og Klaus Dyhr.

at der er et landskab af forskelle, som folk kan finde sig til rette i, forklarer Niels Andersen og fortsætter:

- I et byrum placerer du dig jo på steder, hvor du føler dig tryk – og sådan er det også i huse. Det kræver, at der er nogle forskelle, hvor man føler sig mere tilpas. Vi vil have sanselige og det individuelle tilgang bliver taget ligeså alvorligt, som den overordnede planæstetik.

Den konflikt, som uafværgeligt opstår mellem den mest effektive planløsning og de oplevelsesmæssige kvaliteter, som Niels J. Andersen taler om, er en forhandling, som man skal gå meget dynamisk til, mener Niels J. Andersen.

Konflikter og forskelle

- Alt opstår igennem de konflikter. Nogen siger, at konflikten skal fjernes ved, at arkitekten indskriver et hierarki, hvor planen skal løses og så må man leve med, at der er nogle beboere, der mister den hæk, de elsker at sidde op af. Det kan ikke være rigtigt!

Niels J. Andersen forklarer, at Krydsrum meget nødt vil være den slags arkitekter, der ser det hele i fugleperspektiv. Det gælder om at få så meget viden som muligt om folks adfærd og behov – og derfor har Krydsrum udviklet deres egen metode til at inddrage brugeren, hvor man bl.a. leger sig frem til viden.

Tag al viden med

Ikke bare i forhold til brugerinddragelse går Krydsrum egne veje.

De fire partners forskellige uddannelser (en blanding af socialpædagogisk, konstruktør-, akademisk og teknisk baggrund) har også stor betydning for deres måde at lave arkitektur på:

- Det er vigtigt, at vi er forskellige, for så kan vi i højere grad favne kompleksiteten. Vi prøver altid at inkludere al den viden, vi har - og det vi kan. Det er faktisk det, krydset (i Krydsrums logo, red.) handler om. De fire ben i krydset er forskellige og illustrerer de her forskelligheder. Når vi bringer dem sammen, så opstår projektet, siger Niels J. Andersen.

Krydsild

At bringe forskelle sammen er til tider også en hård proces. Alle projekter skal igennem en såkaldt Krydsild, hvor medarbejdere, partnere, samarbejdspartnere og brugere skyder på projektet fra alle vinkler. En arbejdsmetode, der får konflikter og kvaliteter frem – og som regel får opgaverne til at flytte sig hurtigere, fortæller Niels J. Andersen.

- Det er en kompleks verden, vi befinder os i og skal bygge i. Og vi kan ikke tale os til det hele. Så vi bliver nødt til at komme med udkast til forskellige dele af projektet. De udkast er selvfølgelig altid skrøbelige over for kritik. Den kritik skal de have, for det er det, der udvikler dem – så vi ender med et kvalitativt forslag, som er gennemtænkt på alle leder og kanter.

- Det er faktisk vigtigt at turde tage lidt fejl en gang imellem, siger Niels J. Andersen stilfærdigt.